

Trygg framtid for folk og natur.

Sveinung Parr Dimmen

Samordnar/seniorrådgivar Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Ny kommune - kommunal planlegging som verktøy

Ålesund 15.03.2017

www.fylkesmannen.no/mr/

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Om oss | Tema A-Å | GisLink kartportal

Lydversjon | Høgkontrast | a a | Language ▾

Søk Q

Betre oppvekst

Kommunereforma

Verjemål

Asylsøkjjarar og flyktingar

Folk og samfunn ▾

Barnehage og opplæring ▾

Barn og foreldre ▾

Helse, omsorg og sosialtenester ▾

Miljø og klima ▾

Landbruk og mat ▾

Kommunal styring ▾

Plan og bygg ▾

Samfunnstryggleik og beredskap ▾

Kurs og konferanse

Komande

06.01-14.01 Politkaropplæring januar 2016

20.01 Fjellscred- og flodbølgjeberedskap 20. januar

Tilsyn

Komande

13.01 Tilsyn med kommunal beredskapsplikt i Halska kommune

10.02 Tilsyn med kommunal

Ledige stillingar

Rådgivar arkiv - Søknadsfrist: 17.01.2016

[Abonner på nyhende frå Fylkesmannen](#)

Nyhende

MÅNDAG 21.12.2015
Nyhende nr. 7

Dette vert siste utgåve av [NYHENDE](#) for 2015. Vi vil med dette få takke for godt samarbeid i fase 2 av kommunereforma, og ønskje alle ei God Jul og eit Godt Nyttår!

[\[Les meir \]](#)

TORS DAG 17.12.2015
Nytt inntektssystem på høyring

Endringar i kommunane sitt inntektssystem er ute på høyring.

Fylkesmannen sine roller og oppgaver

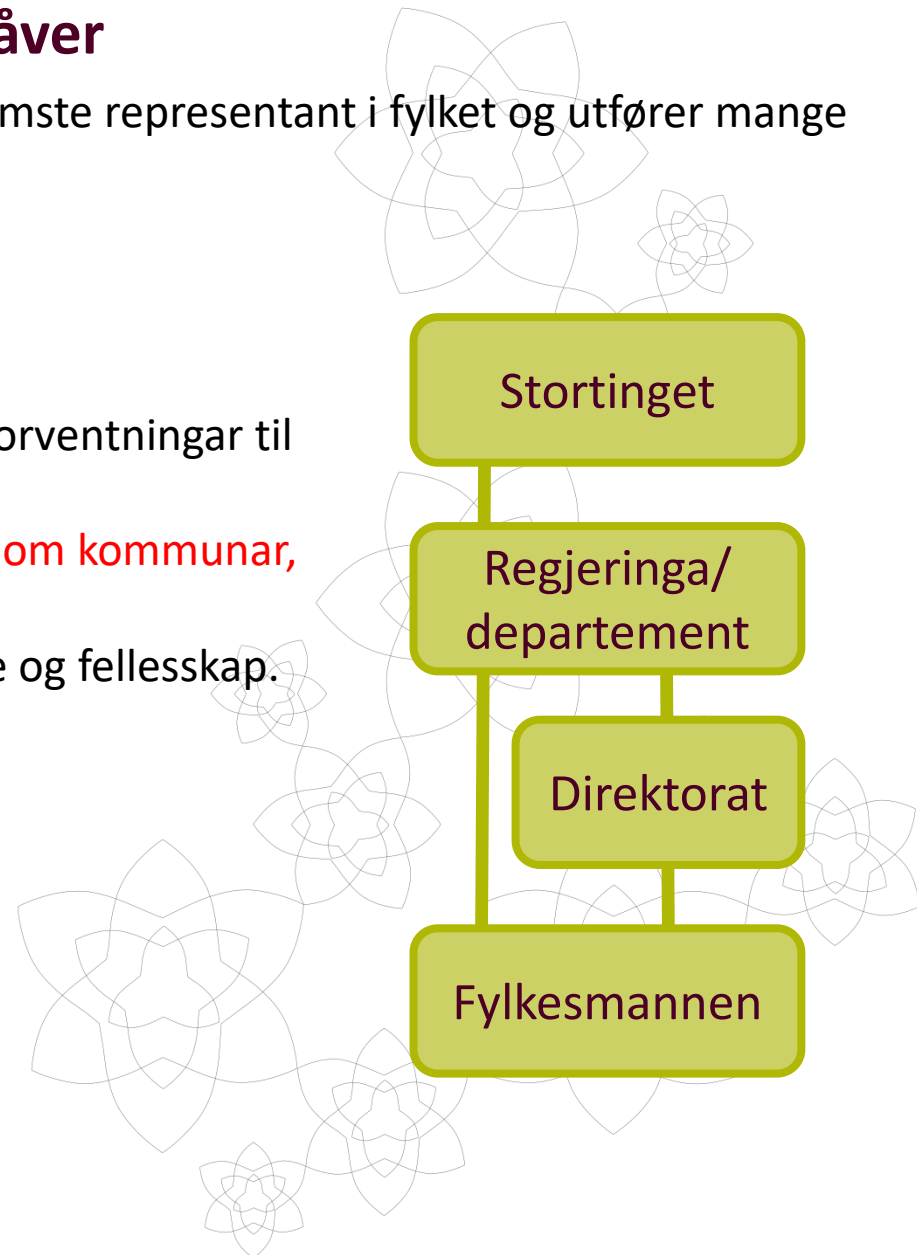
Fylkesmannen er Kongen og Regjeringa sin fremste representant i fylket og utfører mange og allsidige forvaltningsoppgaver.

Hovudoppgåver:

- Formidle og iverksette statleg politikk og forventningar til kommunane.
- **Samordne og medverke til samarbeid mellom kommunar, statsetatar og regionale aktørar.**
- Fremje rettstryggleik for einskildmenneske og fellesskap.

Fylkesmannen har ulike roller som

- sektormyndigheit
- **samordningsinstans**
- rettstryggleiksinstans
- initiativtakar og informasjonsknutepunkt

FMMR kommunebesøk og kommunebilde 2013-2015

Kap 1: Innleiing – Fylkesmannens rolle og funksjon

Kap 2: Lokal samfunnsutvikling og kommunesamordning

- Generelt om status, utviklingstrekk og utfordringar på fagområdet
- **Kommuneplanlegging som politisk og administrativt styringsverktøy**
- Folkehelse
- Betre oppvekst – felles innsats for barn og unge
- Kommuneøkonomi og økonomistyring
- Kommunereforma

Kap 3: Justis og beredskap

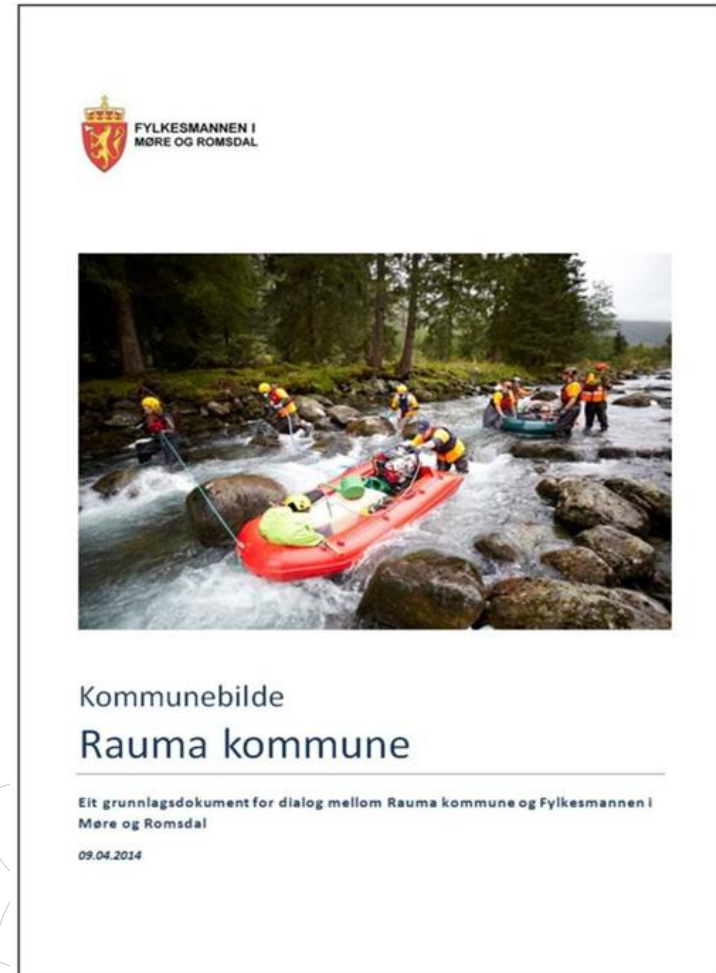
Kap 4: Miljøvern og arealforvaltning

Kap 5: Landbruk

Kap 6: Oppvekst og utdanning

Kap 7: Helse og sosial

Kap 8: Oppsummering

Møre og Romsdal - Regional utvikling og regionale utfordringer

Møre og Romsdal fylke

- 265.000 innb.
- 36 kommunar

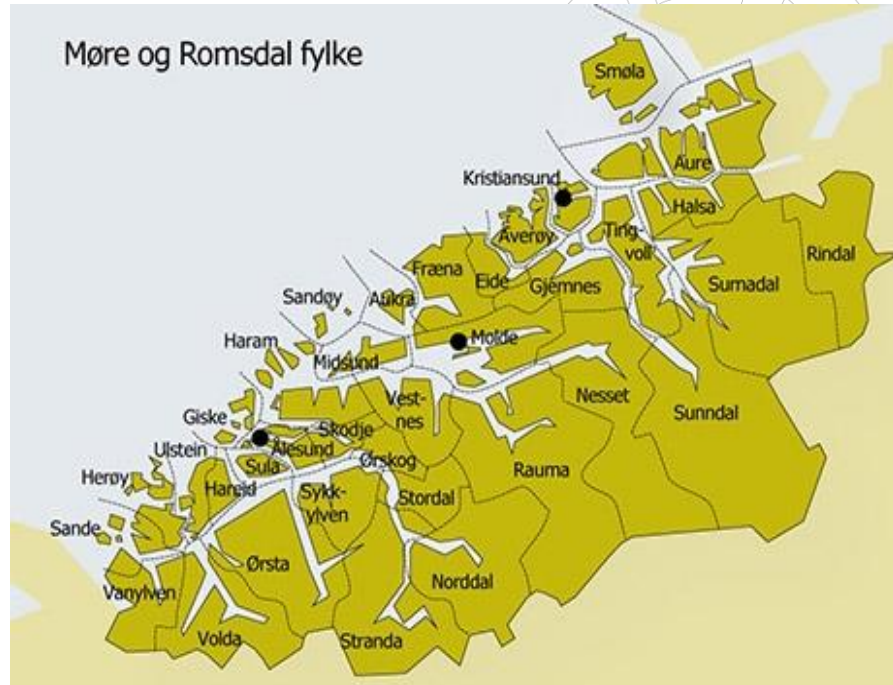
stor variasjon

- demografi
- natur
- næringsstruktur
- sentralitet
- kultur og identitet
  - jf. fogderistrid

mange små kommunar

- halvparten har mindre enn 5000 innbyggjarar

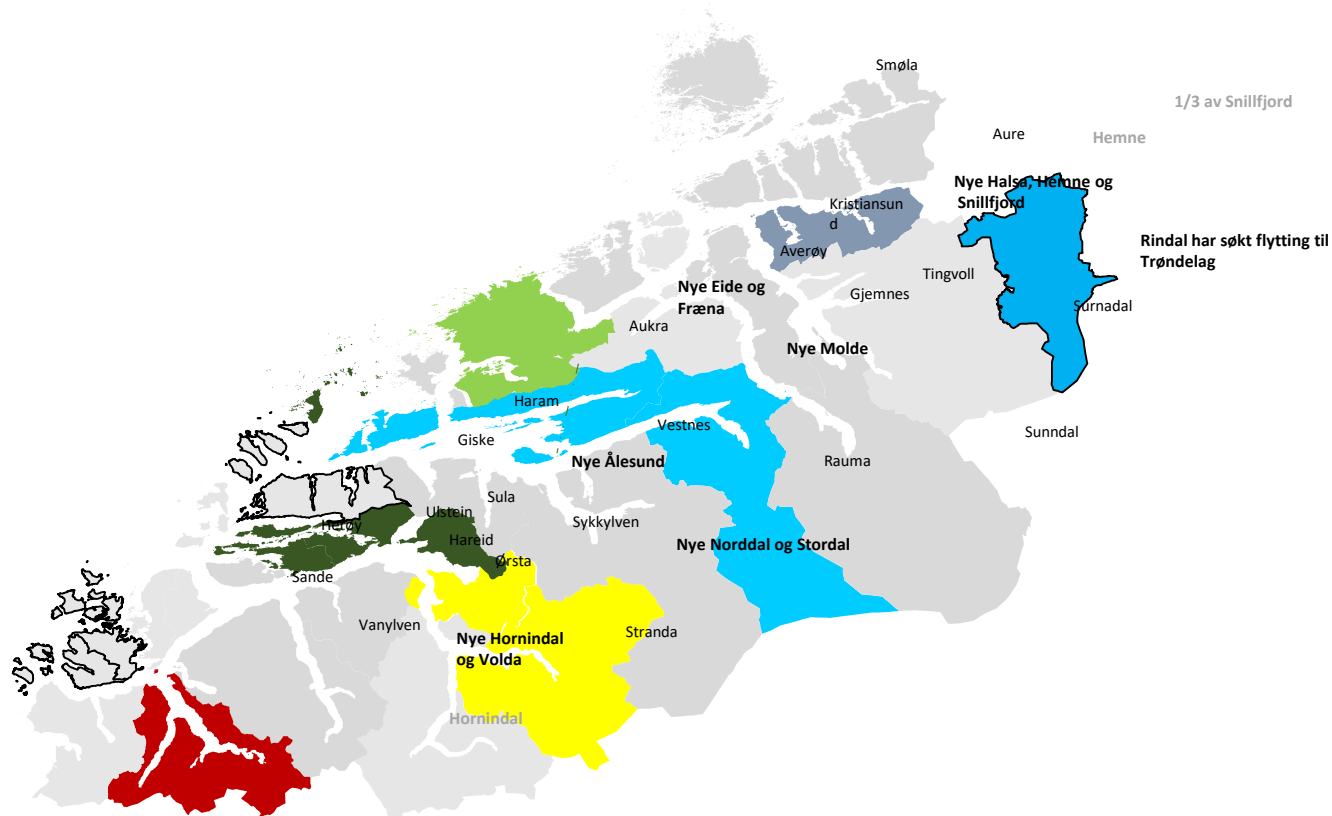
jf. utfordring ift kompetanse og kapasitet på planområdet

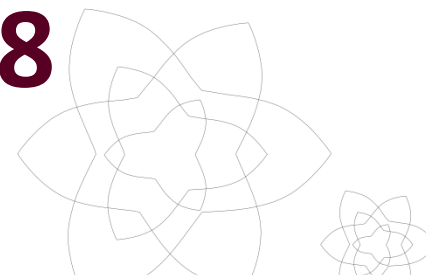

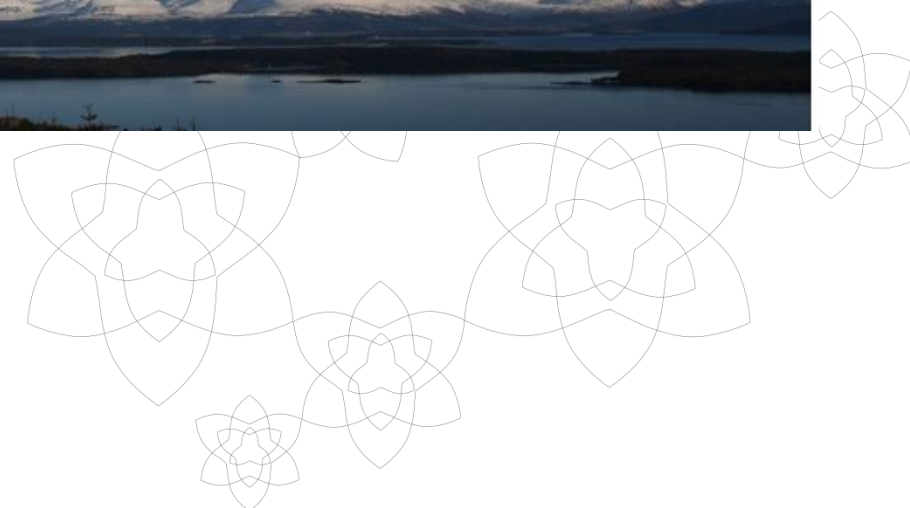
Kommunestruktur 2020? Slik det ser ut pr. 1. mars 2017

Strategiplan 2015 - 2018

versjon 09.02.2017

Organisasjonskart FMMR

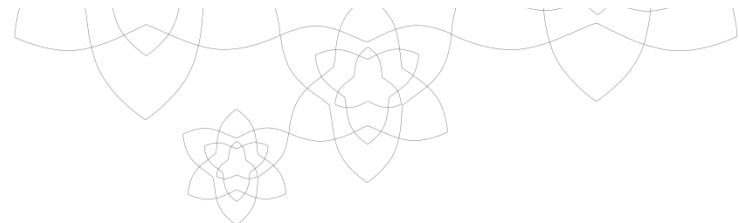
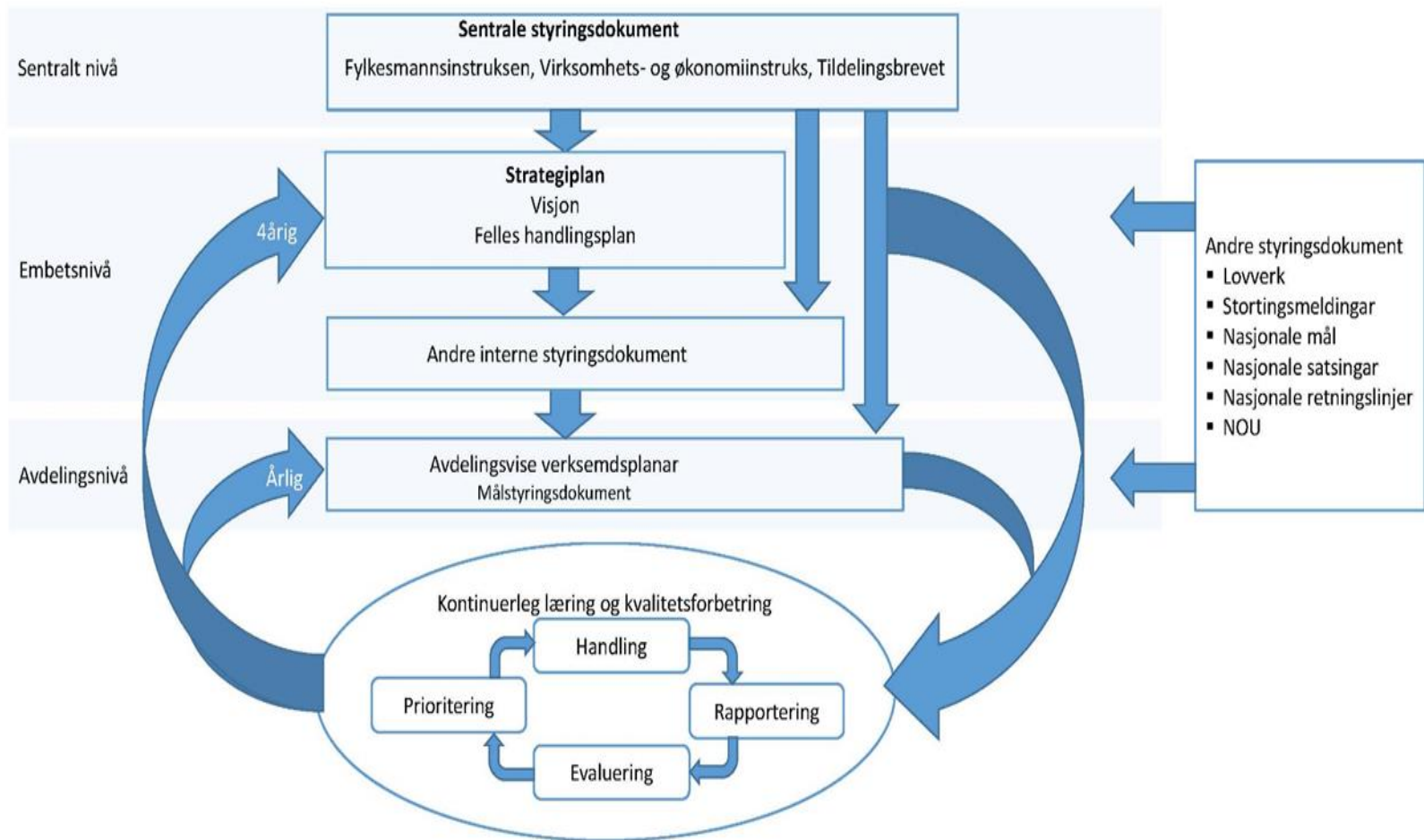

Strategiplanen som styringsverktøy

Strategiplanen

- er embetet sin utviklingsplan
- skal vere oppdatert og relevant i forhold til sentrale styringssignal og samfunnsoppdrag
- har ein tidshorisont på fire år og skal rullerast årleg med hovudrevisjon kvart fjerde år
- inneheld ein tiltaksdel som inngår i embetet sin samla versemndsplan
- må følgjast opp vidare gjennom eigne verksemdsplanar for fagavdelingane
- må sjåast i samanheng med andre sentrale styringsdokument; jf. FM-instruksen, Virksomhets- og økonomiinstruksen, Tildelingsbrevet m.v.
- ligg i botnen for Fylkesmannens årsmelding og årsrapportering
- kan òg tene som nyttig informasjon til våre brukarar og samarbeidspartnarar

Planoversikt – sammenhengen mellom styringsdokument, strategiplan og verksemdsplanar

FMMR tverrfaglege satsingsområde 2015-2018

Betre oppvekst

- Søkelys på barn og unge sine oppvekstvilkår i M&R; omfattar aldersgruppa 0 – 20 år
- Med referanse til *FNs barnekonvensjon* og *Sjumilssteget*
- Delta i samarbeidsordningar/tiltak/prosjekt
- Utvida til å omfatte *Nasjonalt program for barn og unge 0 - 24*

Kommunereforma – Ny kommune 2020

- Medverke til samarbeid og drøftingar med kommunane i M&R rundt arbeidet med ny kommunestruktur
- Utarbeide tilråding til ny kommunestruktur i M&R
- Medverke til omstilling og utvikling av nye kommunar

Forsøk med samordning av statlege motsegner til kommunale planar

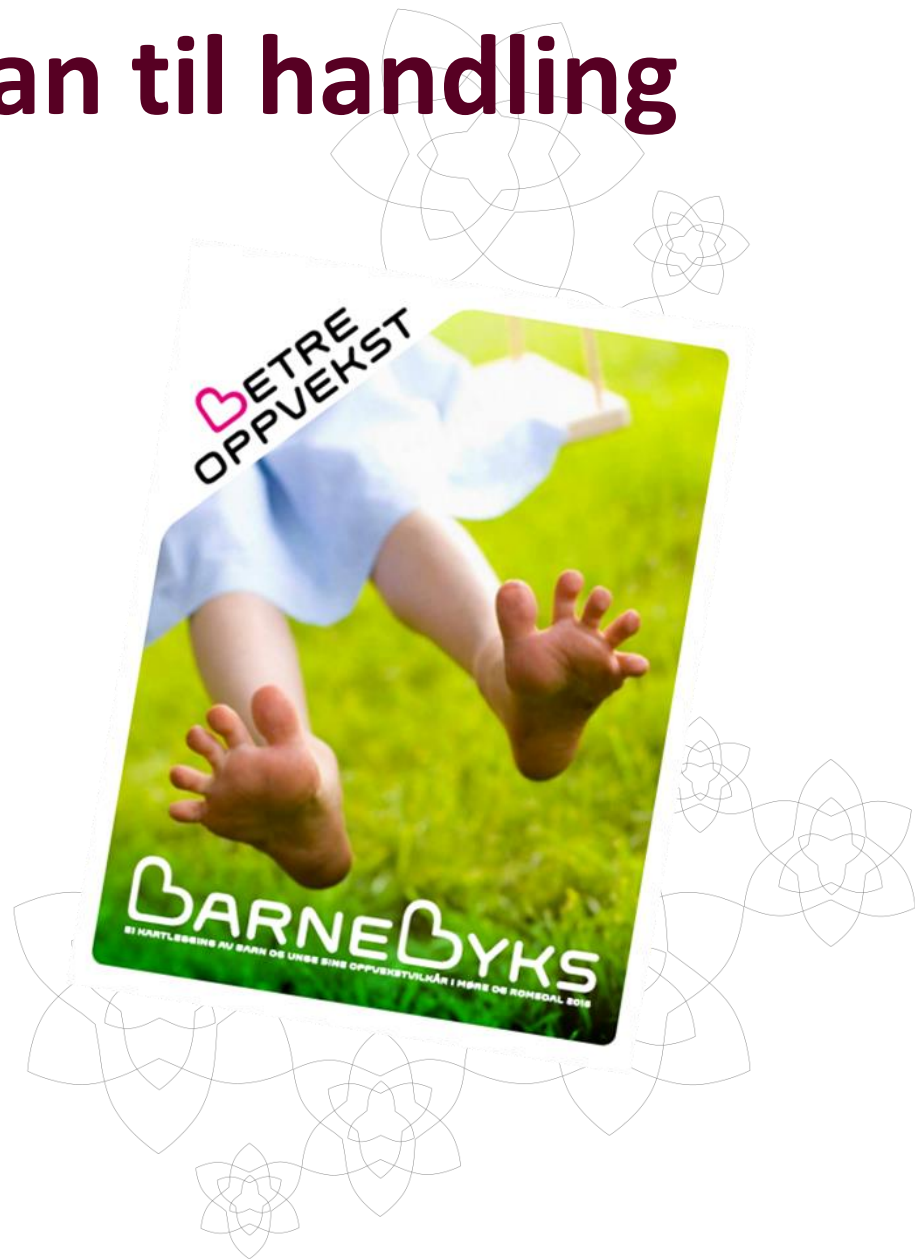
- Delta i forsøksordning med utvida oppgåver for FM knytt til samordning av motsegner fremma av statlege myndigheiter
- Medverke til betre samarbeid mellom kommunane og statlege myndigheiter m søkelys på opne og ryddige planprosessar

Eksempel – frå plan til handling

Strategiplan 2015 - 2018

Betre oppvekst for barn og unge

Barn og unge sine oppvekstvilkår skal vurderast i alle beslutningar og all aktivitet

- Ref. til FNs barnekonvensjon

Strategimål

- **Medvirkning**
- **Fysisk oppvekstmiljø**
- **Psykososialt oppvekstmiljø**
- **Redusere sosiale ulikheter**

Kommunekartlegginga 2016

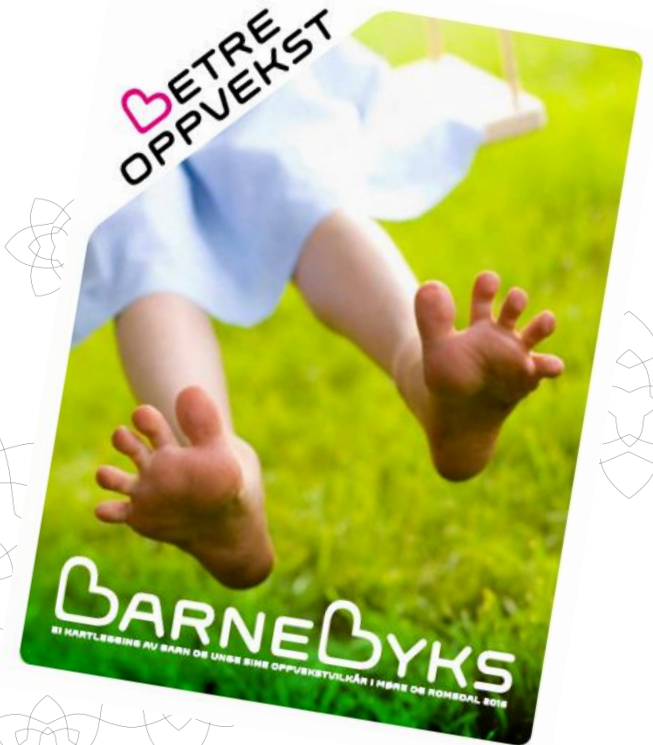
Fellesprosjekt mellom FMMR og MRfk for kartlegging av barn og unge sine oppvekstsvikår; jf. samarbeidsavtale
Kommunevis kartlegging og analyse; oppstart mai 2015
– sluttrapport aug 2016

Viktig ramme/bakteppe:

- FNs barnekonvensjon
- FM Troms m.fl. Sjumilssteget
- FMMR Betre oppvekst
- MRfk Fylkesplan 2013 - 2016

Viktige mål i kartleggingsarbeidet

- Barnekonvensjonen i praksis
- Heilskapleg tenking
- Spørjeskjema - prosess
- Kommunane si eigen vurdering

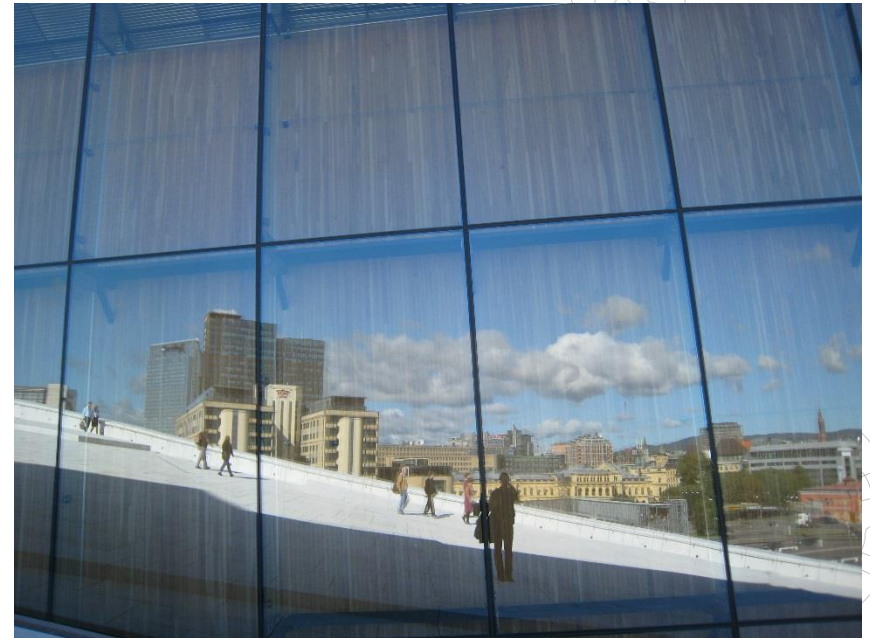
Om samfunnsutvikling og samordningsproblematikk

Status og utviklingstrekk:

- eit samfunn prega av stadig større grad av kompleksitet, spesialisering, fragmentering, auka endringstempo...
- behov for **samordning** og **samhandling** på tvers av sektorar og nivå

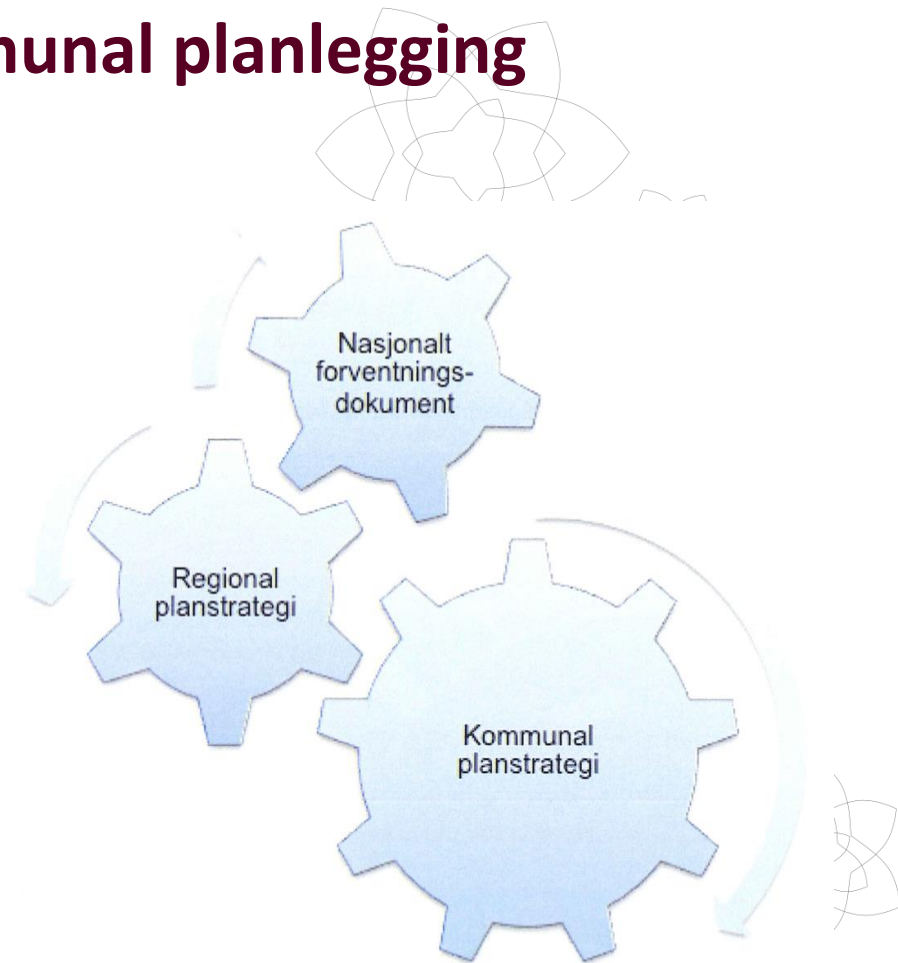
Nye og utvida kommunale oppgåver:

- sikre utjamning i velferd/levkår
- sikre alle visse goder som utdanning, helse, trygghet osv.
- sikre alle open tilgang på service, informasjon og opplysningar
- regulere mellommenneskelege forhold
- **gjere prioriteringar og styre utviklinga gjennom samfunnsplanlegging**

Fylkesmannens rolle i kommunal planlegging

- formidle nasjonal politikk innanfor viktige fagområde, der arealpolitikk og miljøvern, landbruk, helse, oppvekst og samfunnstryggleik står sentralt
- sjå til at nasjonale og regionale omsyn blir ivaretatt i planarbeidet, og elles også sikre at kommunale vedtak i plan- og byggesaker er i samsvar med gjeldande lovverk
- ansvar for behandling av klager på kommunale vedtak i plan- og byggesaker
- meklar i plansaker der det ligg føre motsegn

Figur 2.3: «Overordnede» retningslinjer og føringer for kommuneplan.

Plantypar og planoppgåver etter plannivå

Nivå	Retningsgivende planer	Midlertidig båndlegging	Bindende arealplaner
Nasjonalt	Nasjonale forventninger Statlige planretningslinjer	Statlige planbestemmelser	Statlig arealplan
Regionalt	Regional planstrategi Regionale planer	Regional planbestemmelse	
Lokalt	Kommunal planstrategi Kommuneplanens samfunnsdel	Inngår i bindende planer	Kommuneplanens arealdel Reguleringsplan

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2015 – 2019

Søkelys på tre hovudtema

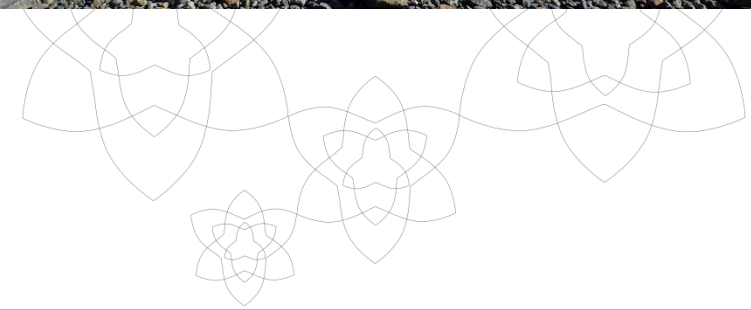
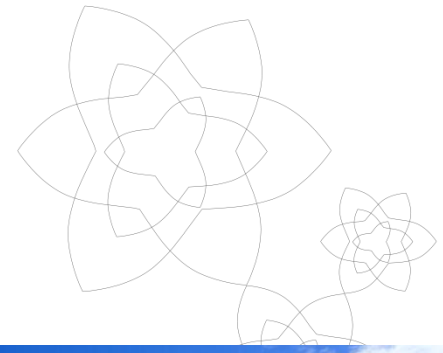
- **Gode og effektive planprosessar**
- **Berekraftig areal- og samfunnsutvikling**
- **Attraktive by- og tettstadsområde**

➤ mål, oppgaver og interesser som regjeringa meiner det er viktig at fylkeskommunane og kommunane legg vekt på i si planlegging etter pbl i den komande 4-årsperioden

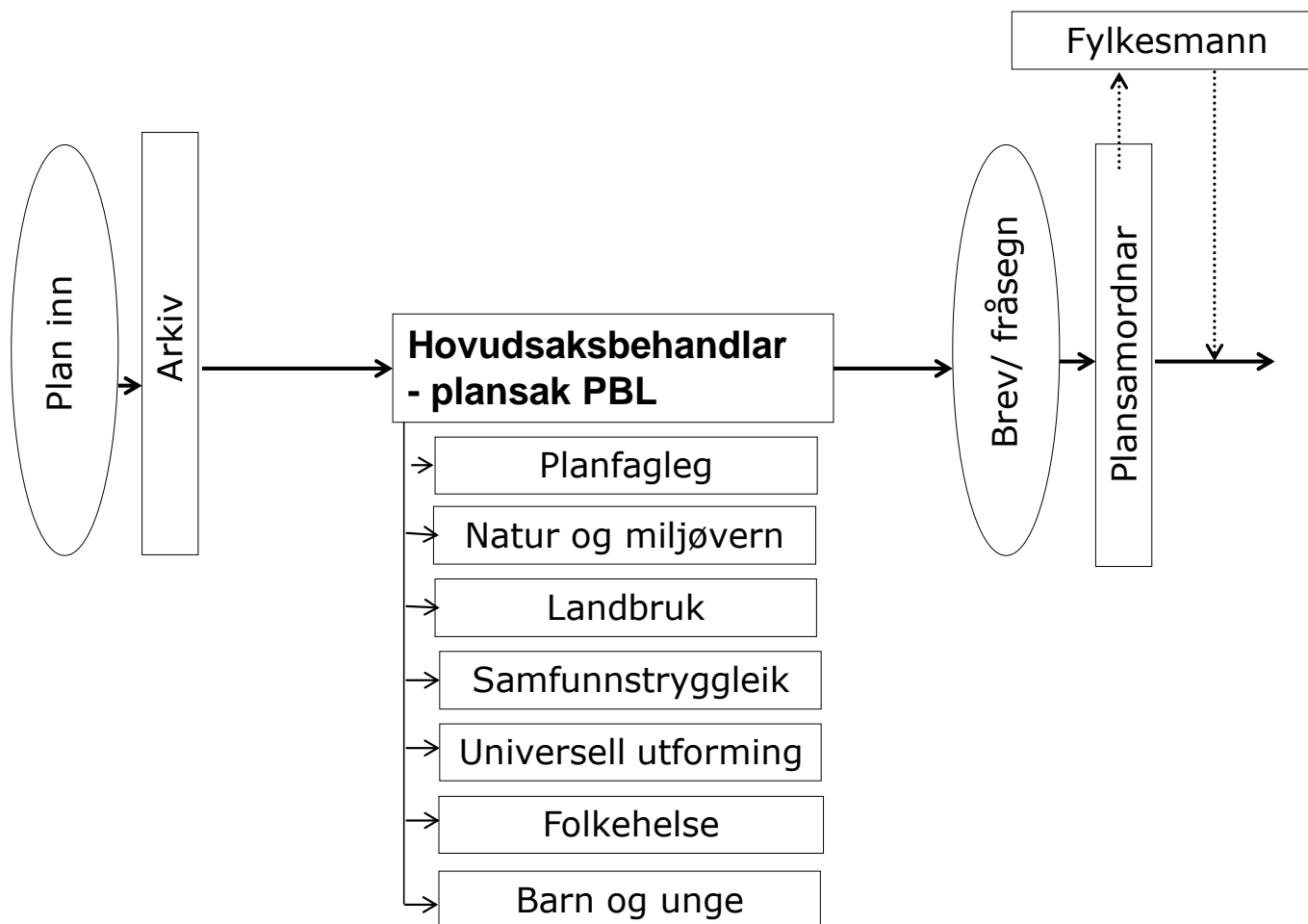
- legg viktige rammer og føringar for arbeidet med regionale og kommunale planstrategiar (KPS) og for statleg medverknad i planlegginga
- skal medverke til ei styrking av samanhengen mellom plannivåa
- må sjåast i samheng med gjeldande regelverk

Plansaker hos FMMR

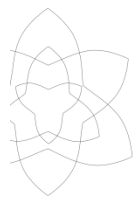
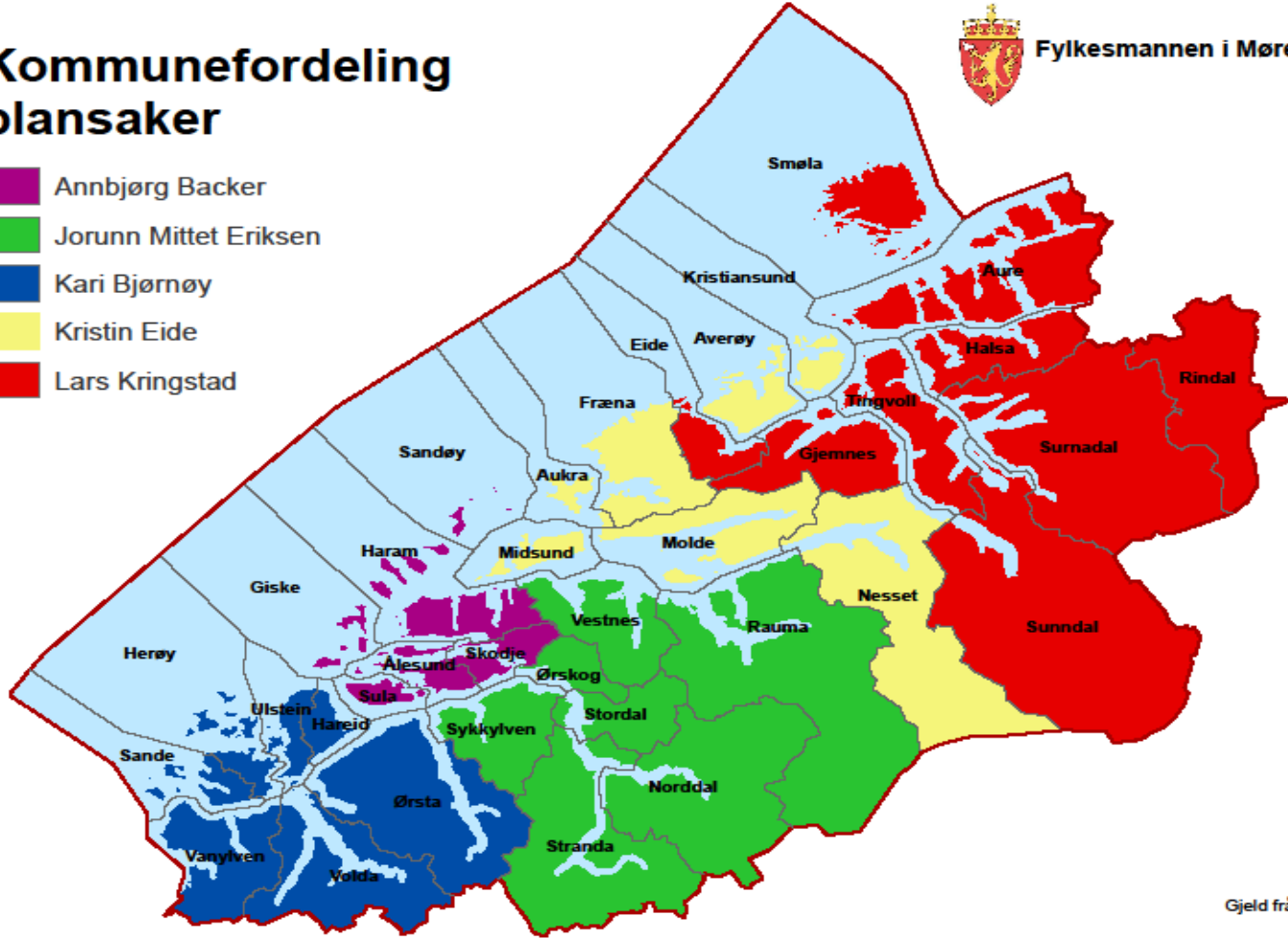
Behandling plansaker FMMR

Kommunefordeling plansaker

- Annbjørg Backer
- Jorunn Mittet Eriksen
- Kari Bjørnøy
- Kristin Eide
- Lars Kringstad

Gjeld frå 12.10.2015

Aktuelle «sjekklister-punkt» knytt til kommunal planlegging

- Planfaglege merknader;
  - prosess og produkt...
- Natur- og miljøvern;
  - landskap, friluftsliv, strandsone, naturmangfald, grønstruktur...
- Landbruk;
  - jordvern, skogbruk, aktivt landbruk...
- Samfunnstryggleik;
  - ROS-analyse, klima...
- Universell utforming;
  - tilrettelegging, inkludering, deltaking...
- Barn og unge;
  - Oppvekstmiljø, leikeplassar, trafikksikring, medverknad...
- Folkehelse;
  - levekår, nærmiljø...

Plansaker og dispensasjonssaker etter pbl hos FMMR 2016

	2014	2015	2016
Reguleringsplan	477	385	414
Kommune(del)plan	56	44	40
Kommunal planstrategi	x	x	24
Regionale planar	2	4	2
Plansaker samla	530	448	479
Dispensasjonssaker samla	605	638	640
Sum planar og disp.	1140	1086	1119
Motsegner (tal planar)	58	80	79
Meklingsmøte	3	3	4
Planar sendt departementet	3	0	3
Klager - dispensasjonsøknader	6	8	17

FMMR planrapport 2016 – kort oppsummert...

- stor aktivitet på plansida med 479 plansaker + 640 dispsaker
- stor breidde og variasjon i sakene i forhold til innhald og kompleksitet
- plan- og dispsjonssakene ulikt fordelt mellom kommunane
- talet på motsegner i arealplansaker ligg på nivå med tidlegare år; flest motsegner knyter seg til tema Barn og unge, samt manglar v. Støyvurderingar og ROS-analyse
- tidleg medverknad og dialog undervegs i planprosessane gjer at konfliktrar kan avklarast og løysast tidlegare; færre arealplansaker går til mekling
- kompetanse og kapasitet på planområdet varierer mykje kommunane i mellom
- tett samarbeid med fylkeskommunen på plansaksområdet; jf. kurs, konferansar, nettverkssamlingar, regionalt planforum + løpande plansaksbehandlinga
- K-planen som styringsverktøy i kommunalt utviklings- og omstillingsarbeid er styrka; fleire kommunar har fått på plass oppdaterte k-planar med samfunns- og arealdel
- kommunane er godt i gang med sine planstrategiar for perioden 2016 – 2020 der koplingane til kommunereformarbeidet og etablering av nye kommunar har stått sentralt; alle fagavdelingane hos FM bidrar med innspel
- forsøket med statleg samordning av motsegn til kommunale planar har gitt FM ei utvida rolle i forhold til plansamordning;

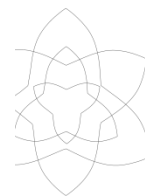
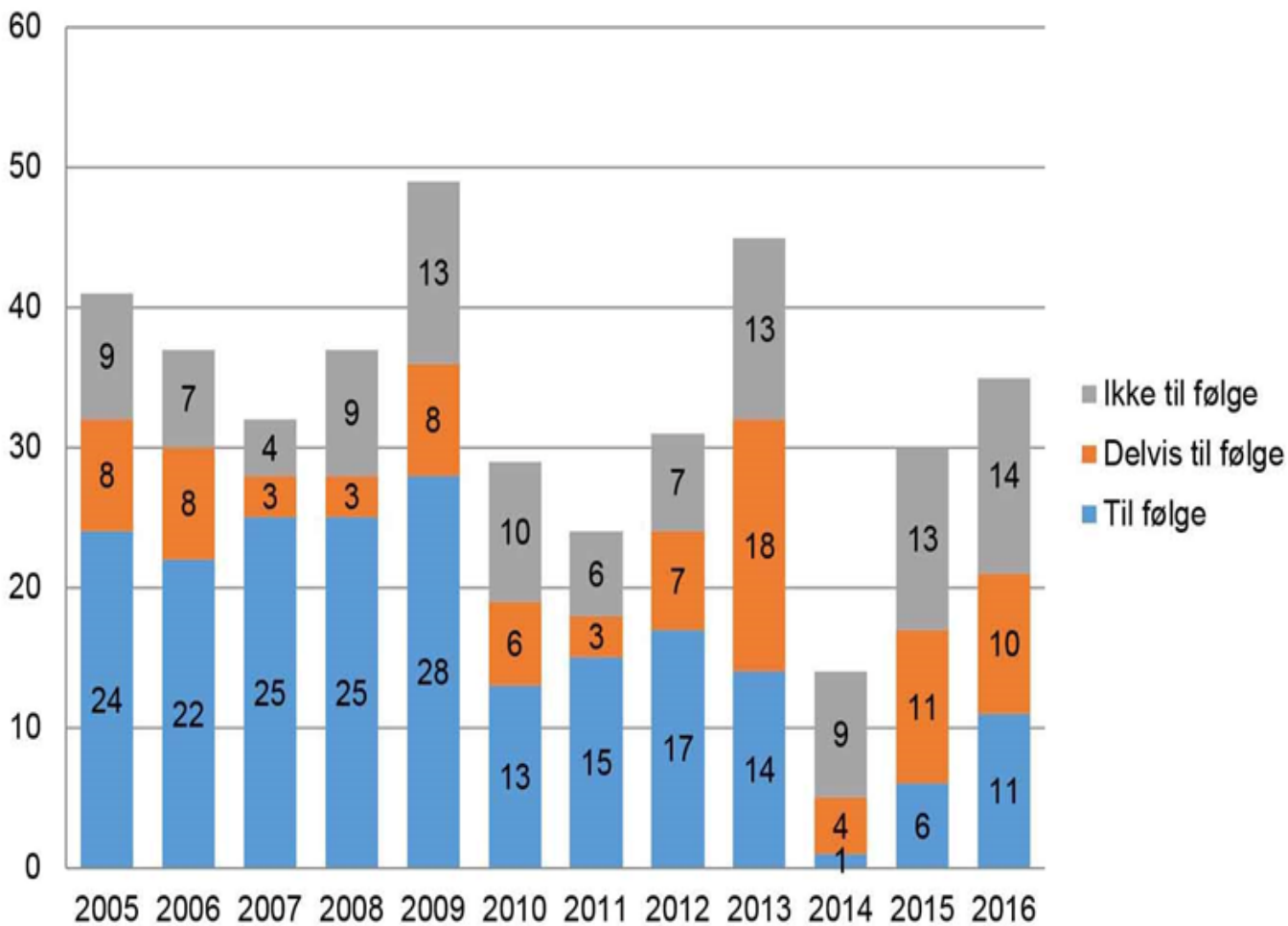

Kommuneplan; samfunns- og arealdel – kommuneoversikt. Planstatistikk FMRR v. 09.03.2017.

Kommune	Status gjeldande K-plan; vedtak	
	Samfunnsdel	Arealdel
Aukra	2011	2016
Aure	2008	2008
Averøy	2015	2017
Eide	2005	2005
Fræna	2005	2014
Giske	2014	2009
Gjemnes	2003	2003
Halsa	2012	1998
Haram	2007	1999
Hareid	2006	2012
Herøy	2013	2014
Kristiansund	**2012	2011
Midsund	2011	1997
Molde	2016	2016
Nesset	2012	2012
Norddal	2007	2011
Rauma	2013	*2003
Rindal	2015	2014
Sande	2009	2016
Sandøy	2011	2015
Skodje	2016	2007
Smøla	2007	2008
Stordal	2014	2003
Stranda	1975	1992
Sula	2011	2015
Sunnadal	2014	*2007
Surnadal	2014	2007
Sykkylven	2011	2013
Tingvoll	2014	2015
Ulstein	2009	2011
Vanylven	2009	2014
Vestnes	2015	2015
Volda	2016	*1990
Ørskog	2007	2006
Ørsta	2012	*1991
Ålesund	2016	2008
*MRfylkeskom		Fylkesplan 2017 - 2020

Departementets avgjørelser i innsigelsessaker (antall)

Ny runde med regional og kommunal planstrategi 2016 - 2020

Kva er status i planstrategiarbeidet for perioden 2016 – 2020?

MR fylkeskommune

har utarbeidd viktig kunnskapsgrunnlag med rapporten [Utviklingstrekk i Møre og Romsdal](#)

- andre kjelder: RISS, SPOR, TEMP, Fylkesstatistikk...

<http://mrfylke.no/Tenesteomraade/Plan-og-analyse/Statistikk-og-analyser>

har utarbeidd **utkast til** [Regional planstrategi 2016 – 2020](#) og lagt ut denne til høyring (frist: 1. feb. 2016)

Kva med kommunane?

regionale og nasjonale rammer og føringar
viktig med kopling til kommunereformarbeidet

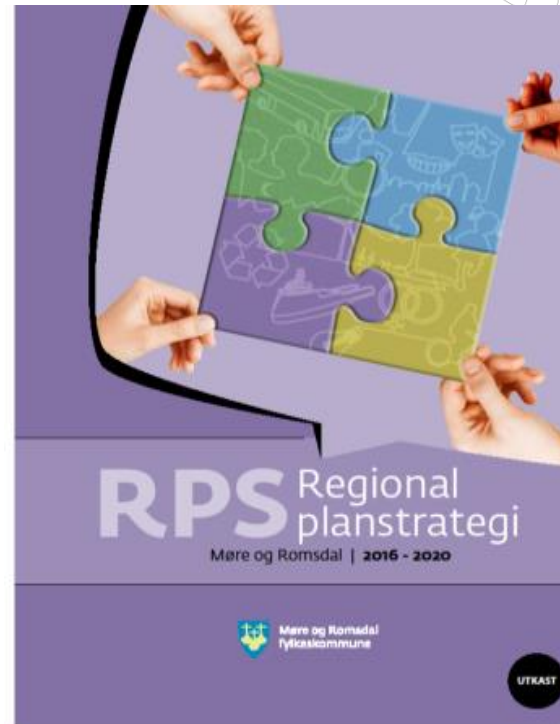
Regional utvikling og planlegging – fylkeskommunen som regional utviklingsaktør...

Kunnskapsgrunnlag for arbeidet med planstrategiar både i Møre og Romsdal fylkeskommune og for kommunane i fylket

Trekk opp utfordringar og moglegheiter på utvalte samfunnsområde

På kva område treng vi planar og tiltak?

Regional planstrategi for Møre og Romsdal | 2016 - 2020

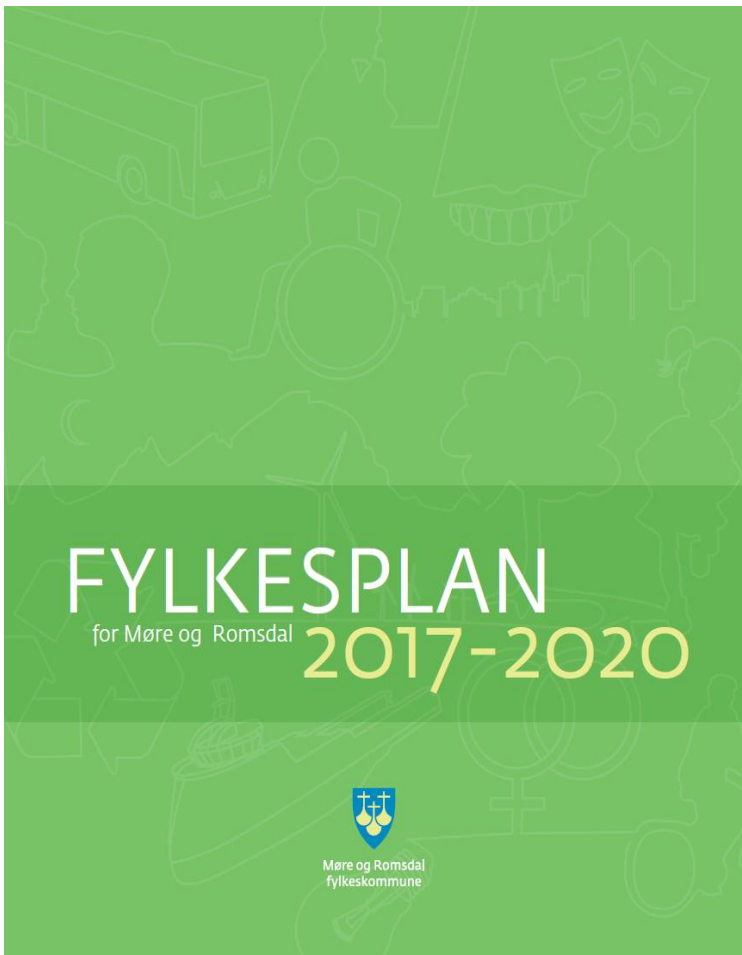
Innhald

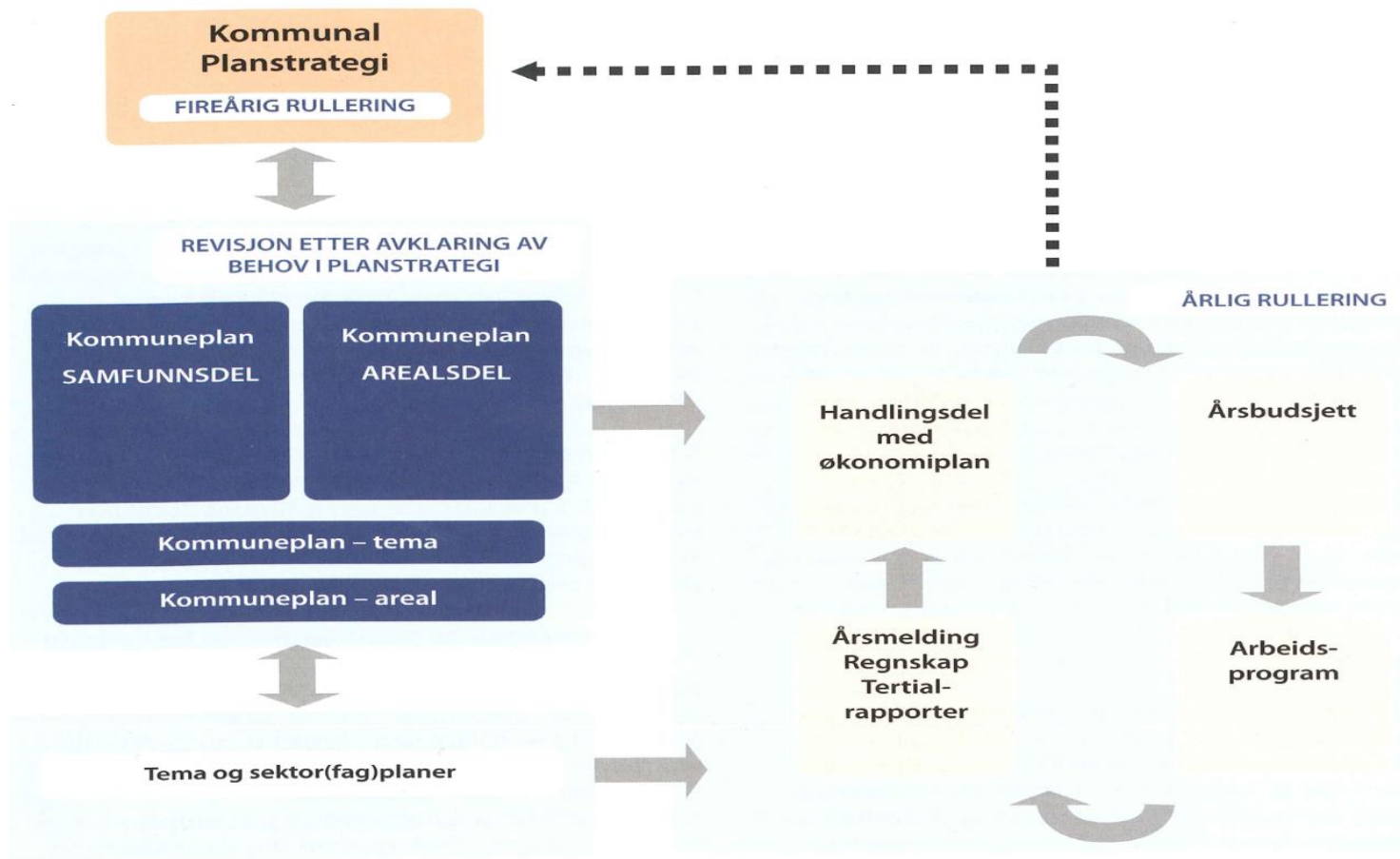
	Side		Side
1. Regional planstrategi som verkty for regional utvikling	4	3.3 Kultur- og fritidstilbud	12
Kva i plan- og beredningsplan	4	Utviklingstrekk og moglegheiter	12
Like planprosjekt	4	Planar	13
Prosjekt og medfinansiering	5	3.3.1 Kompetanse	14
2. Rammer for den regionale planlegginga	6	Utviklingstrekk og moglegheiter	14
Nærare forventinger til regional og kommunal planlegging	6	Planar	14
Forventningar til planprosjekt	6	3.4 Verdskaping	15
Andre regionale forutsetningar	7	Utviklingstrekk og moglegheiter	15
Planar	7	Planar	15
3. Utfordringar, moglegheiter og planar	10	3.5 Samferdsel	18
3.1 Helse, utdanning og velferdsutvikling	10	Utviklingstrekk og moglegheiter	18
Utviklingstrekk og moglegheiter	10	Planar	19
Planar	11	3.6 Oppvekst, fritidstilbud og barnevern	22
Planar	11	Utviklingstrekk og moglegheiter	22
Planar	11	Planar	22
Planar	11	3.7 Arv og naturressursar	24
Planar	11	Utviklingstrekk og moglegheiter	24
Planar	11	Planar	24
Planar	11	4. Prioriterte område for regional planlegging	26
Planar	11	Prioriterte område for regional planlegging	26
Planar	11	Planar som er starta opp og skal fullførast	26
Planar	11	Opplands planar som skal videreførest særskilt	27
Planar	11	Sær- og regionale tiltak	27
Planar	11	Sær- og regionale tiltak	27

Regional planlegging

Regional planstrategi 2016-2020 - Fylkesplan 2017-2020

Figur 1. Kommunal planstrategi i det kommunale plansystemet.

Kommunal planstrategi 2016 – 2019; høyringsutkast...

1

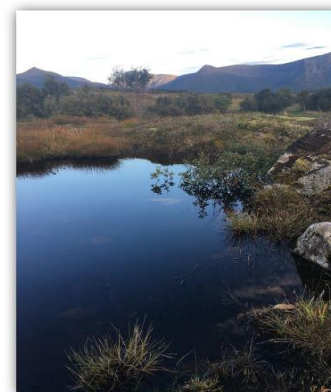

EIDE KOMMUNE

«Med innbyggerne i fokus»

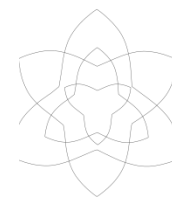
Kommunal planstrategi for 2016 – 2019
Høringsuttale

Kommunal planstrategi
2016 -2019
Høringsforslag

Fræna kommune

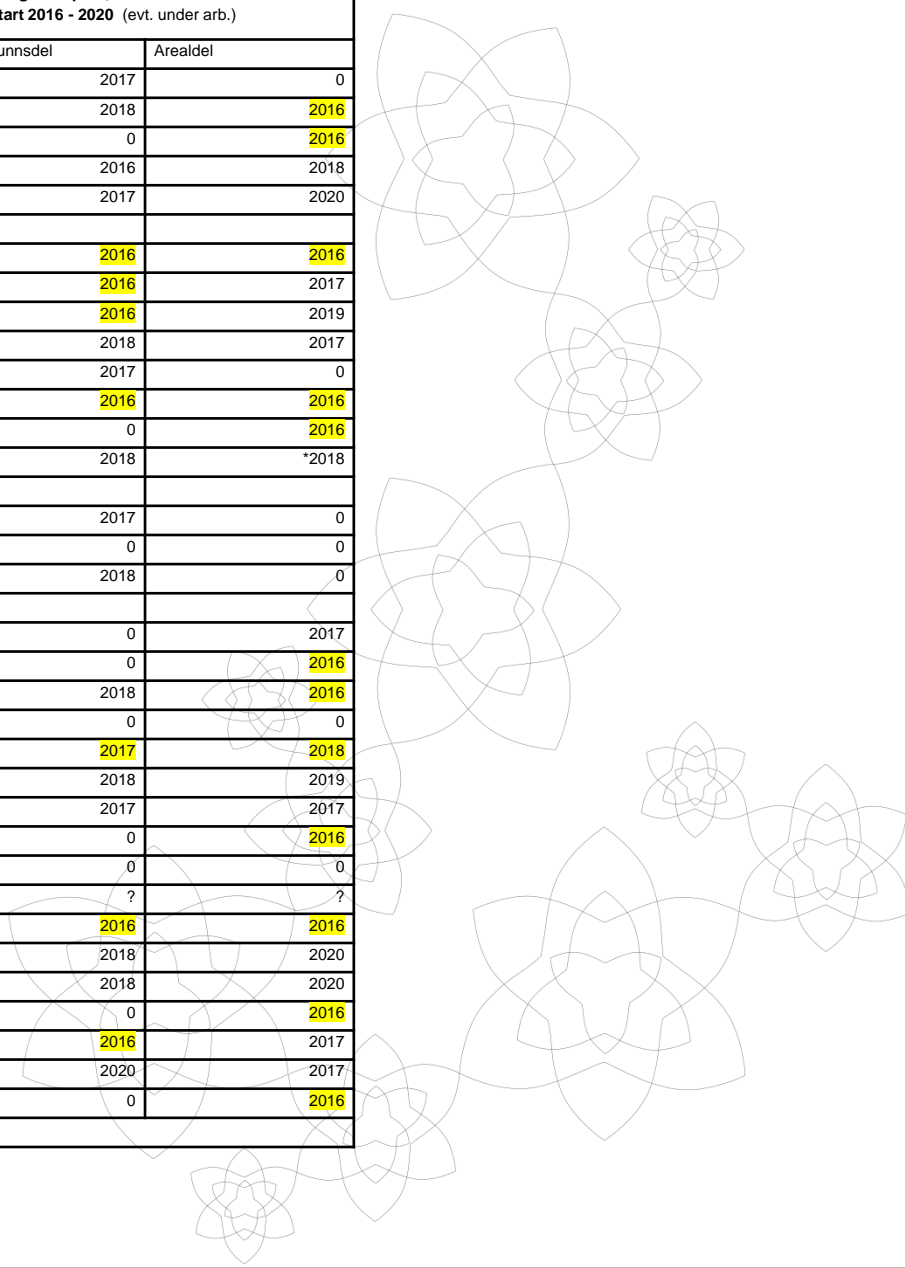
Høringsforslag

Kommunal planstrategi 2016 – 2020 kommuneoversikt - Planstatistikk FMMR v. 09.03.2017

Kommune	Status gjeldande K-plan; vedtak		Rullering av K-plan; oppstart 2016 - 2020 (evt. under arb.)	
	Samfunnsdel	Arealdel	Samfunnsdel	Arealdel
Aukra	2011	2016	2017	0
Aure	2008	2008	2018	2016
Averøy	2015	2017	0	2016
Eide	2005	2005	2016	2018
Fræna	2005	2014	2017	2020
Giske	2014	2009		
Gjemnes	2003	2003	2016	2016
Halsa	2012	1998	2016	2017
Haram	2007	1999	2016	2019
Hareid	2006	2012	2018	2017
Herøy	2013	2014	2017	0
Kristiansund	**2012	2011	2016	2016
Midsund	2011	1997	0	2016
Molde	2016	2016	2018	*2018
Nesset	2012	2012		
Norddal	2007	2011	2017	0
Rauma	2013	*2003	0	0
Rindal	2015	2014	2018	0
Sande	2009	2016		
Sandøy	2011	2015	0	2017
Skodje	2016	2007	0	2016
Smøla	2007	2008	2018	2016
Stordal	2014	2003	0	0
Stranda	1975	1992	2017	2018
Sula	2011	2015	2018	2019
Sunnal	2014	*2007	2017	2017
Surnadal	2014	2007	0	2016
Sykkylven	2011	2013	0	0
Tingvoll	2014	2015	?	?
Ulstein	2009	2011	2016	2016
Vanylven	2009	2014	2018	2020
Vestnes	2015	2015	2018	2020
Volda	2016	*1990	0	2016
Ørskog	2007	2006	2016	2017
Ørsta	2012	*1991	2020	2017
Ålesund	2016	2008	0	2016
*MRfylkeskom		Fylkesplan 2017 - 2020		

Kommunal planstrategi 2016 – 2020 kommuneoversikt - «**NYE**» KOMMUNAR»

Kommune	Status gjeldande K-plan; vedtak		Rullering av K-plan; oppstart 2016 - 2020 (evt. under arb.)	
	Samfunnsdel	Arealdel	Samfunnsdel	Arealdel
Eide	2005	2005	2016	2018
Fræna	2005	2014	2017	2020
Molde	2016	2016	2018	*2018
Midsund	2011	1997	0	2016
Nesset	2012	2012		
Norddal	2007	2011	2017	0
Stordal	2014	2003	0	0
Volda	2016	*1990	0	2016
Ålesund	2016	2008	0	2016
Skodje	2016	2007	0	2016
Ørskog	2007	2006	2016	2017
Sandøy	2011	2015	0	2017
Haram	2007	1999	2016	2019
Herøy	2013	2014	2017	0
Sande	2009	2016		

Kommunal planstrategi

Pbl §10-1:

Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

- Pr. 09.03.2017 har 33 av 36 kommunar i MR har utarbeidd kommunal planstrategi for perioden 2016 – 2020

Erfaringar frå forrige runde med KPS-arbeid:

- ✓ *Nyttig oversikt over status og planbehov*
- ✓ *Sterkare søkelys mot ei meir systematisk, tverrsektoriell og langsiktig planlegging*
- ✓ *Omfattar plan/oversikt for rullering av kommuneplan med samfunns- og arealdel*

T-1494: Veileder Kommunal planstrategi KPS

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/kommunal-planstrategi/id652436/>

Innhald

1. KPS som verktøy for betre kommunal planlegging
2. Nærare om lovbestemmelsen
3. KPS og kommuneplanlegginga
4. Forholdet mellom kommunal og regionale planstrategi og nasjonale forventningar
5. Det praktiske arbeidet med KPS

KPS - moment knytt til innhald

- **Formålet med KPS – prioritering av kommunens planbehov i valperioden**

- **Kommunens plansystem**

- Samfunnsdel
- Arealdel
- Plansystemet i kommunen

- **Erfaringar med (evaluering av) gjeldande k-plan**

- **Overordna føringar som har betydning for kommunens planbehov**

- Nasjonale forventninger
- Regionale føringar og planar (RPS)
- Interkommunalt plansamarbeid

- **Utviklingstrekk og utfordringar**

- Samfunns- og arealutvikling
- Kommunal tenesteyting

- **Vurdering av planbehovet**

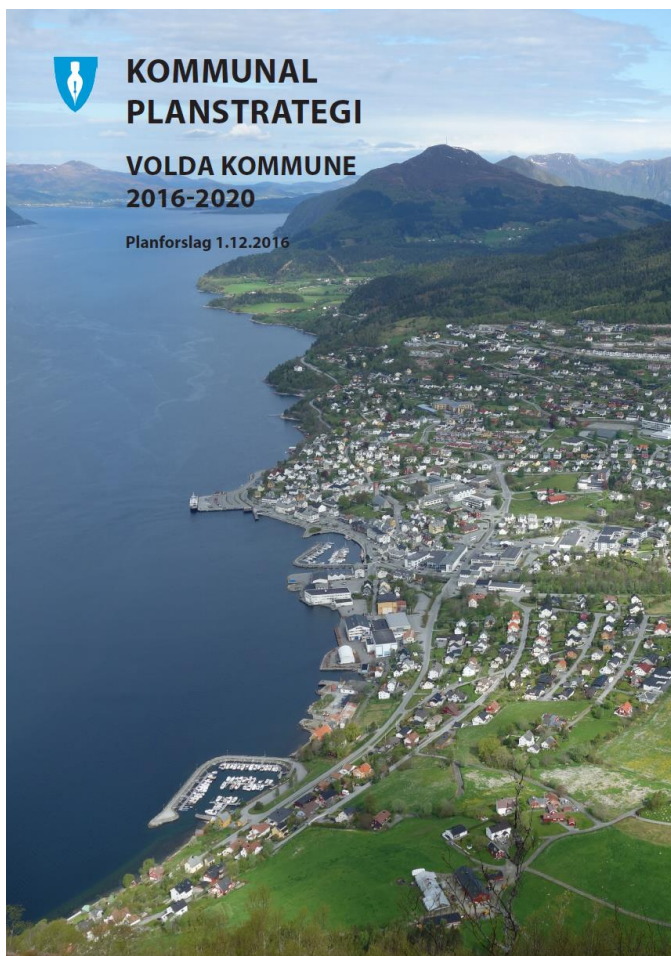
- Revisjon av k-planen (samfunns- og arealdel)
  - Vidareføre gjeldande plan
  - Full revisjon
  - Berre revisjon av samf.delen eller av arealdelen
- Kommunedelplanar (areal eller tema)
- Større reguleringsplanar som kommunen vil utarbeide (områderegulering)
- Tema og sektor(fag)planar som ikkje følgjer pbl

- **Forslag til prioritering av planoppgåver**

- Kommuneplanen
- Kommunedelplanar
- Matrise med oversikt over andre planar som skal utarbeidast eller rullerast i løpet av valperioden

Kommunal planstrategi 2016 – 2020. Høyringsutkast...

INNHALD

	FORORD	
1	INNLEIING	4
1.1	Kommunal planstrategi	5
2	RAMMER OG FØRINGAR	5
2.1	Folkehelse	5
2.2	Nasjonalt forventningsbrev	5
2.3	Regionale føringar	5
2.3.1	Regional planstrategi	5
2.3.2	Gjeldande regionale planar	6
2.4	Kommunen sine føringar	6
2.5	Interkommunalt samarbeid	6
2.5.1	Interkommunale planar og tenester	7
2.5.2	Kommunereform	7
3	GJELDANDE PLANAR OG NYE PLANAR	7
3.1	Plansystemet i kommunen	7
3.2	Overordna planar	7
3.2.1	Heilskapleg ROS	7
3.2.2	Plan for kriseleiling	7
3.2.3	Samfunnssikkerheit og beredskap	7
3.3	Kommuneplan	8
3.3.1	Kommuneplanen sin samfunnsdel 2016-2028	8
3.3.2	Kommuneplanen sin arealdel 2018-2030	8
3.3.3	Kommunedelplanar	10
3.4	Reguleringsplanar	12
3.5	Tema- og sektorplanar	12
3.5.1	Kultur og service	12
3.5.2	Opplæring og oppvekst	13
3.5.3	Personal	13
3.5.4	Helse/omsorg	14
3.5.5	Landbruk	14
3.5.6	Eigedom	14
3.5.7	Kommuneoverlegen	14
3.5.8	IKT	14
3.5.9	Rådmannen/Innvandring og integrering	15
4	UTVIKLINGSTREKK OG UTFORDRINGAR	16
4.1	Den regionale utviklinga	16
4.1.1	Demografiske utfordringar	16
4.1.2	Næringsliv og kompetanse	17
4.1.3	Klima, energi og miljøutfordringar - grønt skifte	18
4.1.4	Samordning av areal- og transportplanlegginga	18
4.1.5	Felles planlegging i sjøareala	19
4.1.6	Born og unge	19
4.2	Lokale utfordringar	19
4.2.1	Folketalsutvikling	20
4.2.2	Næringsutvikling og sysselsetting	21
4.2.3	Transport og infrastruktur	21
4.2.4	Tettstad- og arealutvikling	21
5	OPPSUMMERING	23

Fylkesmannens høyringsfråsegn

FYLKESMANNEN
I MØRE OG ROMSDAL

saksbehandlar, innvalstelefon
seniorrådgivar Kari Bjørnøy, 71 25 84 05

Vår dato
01.02.2017
Dykkar dato
21.12.2016

Vår ref.
2016/7574/KAB//421.3
Dykkar ref.

Volda kommune
Stormyra 2
6100 VOLDA

Volda kommune
Kommunal planstrategi 2016 - 2020
Offentleg ettersyn

Fylkesmannen har ut frå sine ansvarsområde følgjande merknader:

Generelt

Kommunal planstrategi er heima i plan- og bygningslova §10-1 og skal utarbeidast og vedtakast seinast eitt år etter konstituering av nytt kommunestyre. Hovudmålet med planstrategien er å synleggjere kva planoppgåver kommunen skal prioritere i plan/val-perioden 2016 – 2019. Dette omfattar også evaluering av gjeldande planar og planoppgåver.

Viktige politiske styringssignalar frå regjeringa på planområdet er samla og systematisert i dei nye nasjonale forventningane til regional og kommunal planlegging vedtatt ved kongeleg resolusjon 12.06.2015; sjå

https://www.regjeringen.no/contentassets/2f826bdf1ef342d5a917699e8432ca11/2015_nasjonale_forventningar.pdf

Formålet med dei nasjonale forventningane er retta mot:

- mål, oppgåver og interesser som regjeringa meiner det er viktig at fylkeskommunen og kommunane legg vekt på i si planlegging etter pbl i den komande 4-årsperioden

Det blir vidare peika på at forventningane

- skal leggast til grunn for dei nye fylkestinga og kommunestyra sitt arbeid med regionale og kommunale planstrategiar og for statleg medverknad i planlegginga
- skal medverke til ei styrking av samanhengen mellom plannivåa
- ikkje er uttømande, men må sjåast i samanheng med gjeldande regelverk og rettleiing

Forventningane er knytt til tre hovudtema:

- Gode og effektive planprosessar
- Berekraftig areal- og samfunnsutvikling
- Attraktive og klimavennlege by- og tettstadorområde

Dei nasjonale forventningane gir såleis viktige rammer og føringar for ei ny runde med regionale og kommunale planstrategiar. Dette arbeidet vil elles naturleg inngå som eit

Merknader knytt til aktuelle tema – eksempel på disposisjon

- Generelt
- Natur og miljøvern
- Klima og energi
- Samordna bustad-, areal- og transportplanlegging
- Felles planlegging av sjøareal
- Landbruk
- Samfunnstryggleik
- Barn og unge
- Folkehelse
- Universell utforming
- Helse, omsorg og sosiale tenester
- Busetting og integrering av flyktningar
- Konklusjon

Kommunal planstrategi og kommunereforma

Arbeidet med ny kommunereform har som eitt av fleire hovudmål styrking av samordna lokal og regional utvikling i alle deler av landet.

- Det skal gjerast utgreiingar på regionalt og lokalt nivå
- Arbeidet med kommunale planstrategiar vil her kunne vere eit nyttig verktøy
- Kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner har i brev av 30.04.2015 til kommunane, fylkeskommunane og fylkesmennene gjort nærare greie for koplingane mellom nasjonale forventningar, regional og kommunal planstrategi og kommunereforma; sjå <https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/kommunal-planstrategi-og-forholdet-til-kommunereformen/id2409521/>

KMD: Kommunal planstrategi og forholdet til kommunereforma - brev av 29.04.2015 frå statsråden til kommunane, fk og fm...

Det er viktig at planstrategiarbeidet blir sett i sammenheng med kommunereformen. Jeg vil i dette brevet gi råd om hvordan kommunene kan forholde seg til planstrategiarbeidet i kommunereformperioden, men vil understreke at kommunene selv velger fremgangsmåte ut fra lokale behov og prioriteringer.

Kommunene
Fylkeskommunene
Fylkesmennene

Deres ref

Vår ref
15/1354-1

Dato
29.04.2015

Kommunal planstrategi og forholdet til kommunereformen

Vi er i gang med en kommunereform som skal gi større og mer robuste kommuner. Det nye kommunekartet skal bli til gjennom regionale og lokale prosesser, der kommunene diskuterer hvilke kommuner de ønsker å slå seg sammen med.

Samtidig med kommunereformen vil den kommunale planleggingen etter plan- og bygningsloven holde frem. Det skal velges nye kommunestyre høsten 2015. De har ett år på seg til å utarbeide en ny kommunal planstrategi. Det er viktig at planstrategiarbeidet blir sett i sammenheng med kommunereformen. Jeg vil i dette brevet gi råd om hvordan kommunene kan forholde seg til planstrategiarbeidet i kommunereformperioden, men vil understreke at kommunene selv velger fremgangsmåte ut fra lokale behov og prioriteringer.

Hovedløp i kommunereformen

Kommunereformen ble satt i gang i 2014 og varer frem til nasjonale vedtak er fattet, innen 1. januar 2018. I denne perioden legger departementet opp til to ulike løp:

1. For kommuner som gjør kommunestyrevedtak om sammenslåing i løpet av høsten 2015, vil departementet legge til rette for at sammenslåing skal kunne vedtas på nasjonalt nivå i løpet av våren 2016. Disse sammenslåingene kan tre i kraft fra 1. januar 2018.
2. Det legges opp til at øvrige kommuner gjør vedtak om sammenslåing innen 30. juni 2016. Regjeringen planlegger å fremme en samlet proposisjon til Stortinget om ny kommunestruktur våren 2017. Departementet legger til grunn at sammenslåingene vil iverksettes senest fra 1. januar 2020.

Kommunal planstrategi som verktøy for betre kommunal planlegging

- Betre og meir behovsstyrt planlegging
  - ✓ Klargjere aktuelle planoppgåver og planbehov
- Verktøy for politisk prioritering av planoppgåver
  - ✓ Avklaring og systematisk vurdering av planoppgåver og planbehov
- Betre samarbeid om planoppgåver på tvers av kommune- og fylkesgrenser
  - ✓ Nasjonale forventningar og regional planstrategi
- KPS er ikkje ein plan
  - ✓ Ein «plan for planlegginga», er retningsgivande for kommunal planlegging

Kommuneplanens samfunnsdel som verktøy for samfunnsutvikling og for bygging av nye kommunar

- **Betre og meir heilskapleg planlegging for ei berekraftig samfunnsutvikling**
- **Verktøy for strategisk styring**
- **Styrke medverknad og politisk styring**

Medverkningsstrappa (Farner 2008)

Figur 3 Figuren viser medverkningsstrappa – laveste medvirkningsnivå er bare å få innsyn, mens medvirkning på høyeste nivå er selvstyring.

Oppsummering 1

Planlegging etter pbl – nye utfordringer

Planlegging etter ny plan- og bygningslov (pbl) medfører m.a. større vekt på

- tverrsektoriell og tverrfagleg tilnærming
- vertikal og horisontal samordning
- langsiktig og strategisk planlegging;
  - jf. krav til kommunal og regional planstrategi (pbl §10.1)
- samfunnsperspektivet i planlegginga;
  - jf. kommuneplanens samfunnsdel (pbl §11.1)
- samhandling og samarbeid gjennom deltaking og medverknad;
  - jf. planlegging som erfaringsutveksling og læring, partnerskap og nettverksorganisering – og rett og plikt for offentlege organ til å delta i planlegginga (pbl §3.2)

Oppsummering 2 – nokre viktige oppgåver og utfordringar for FMMRs medverknad til kommunal planlegging i planperioden 2016-2020

- Formidling av **nye nasjonale forventningar** til regional og kommunal planlegging
- Vekt på **tidleg medverknad og betre samordning**; jf. planfagleg oppfølging med kommunar og private utbyggarar
- **Samarbeid, rettleiing** og erfaringsutveksling gjennom planforum og plannettverk
- Konfliktspørsmål knytt til **strandsone, jordvern, senterstruktur...**
- Vekt på **samfunnstryggleik og klimatilpassing**
- Søkelys på **folkehelse, universell utforming, bustadsosialt arbeid...**
- Synleggjering av **barn og unge** sine interesser i planlegginga
- Oppfølging av **nye statlege planretningslinjer for samordna bustad-, areal- og transportplanlegging**
- Implementering av system for **samordning av statlege motsegner**

Ny kommune - Plan som verktøy for utvikling av kommunen som organisasjon og samfunn

Med utgangspunkt i intensjonsavtalen

- Plattform for samarbeid og verdigrunnlag; jf etablering av fellesnemnd
- Visjon, hovudmål og delmål for ny kommune; jf. hovudmåla i kommunereforma
  - ❖ **Gode og likeverdige tenester**
    - *Vekt på kapasitet og kompetanse*
  - ❖ **Heilskapleg og samordna samfunnsutvikling**
    - *Bedre ressursutnyttelse og større fagmiljø innen samfunnsplanlegging...*
  - ❖ **Berekraftige og økonomisk robuste kommunar**
    - *Større fagmiljø for arealplanlegging...*
  - ❖ **Styrka lokaldemokrati**
    - *Ansvar og nye oppgaver*
- Kommunevise planstrategiar 2016 – 2020 som utgangspunkt for gjennomgang av planstatus og planbehov i ny kommune...
- Ny kommuneplanprosess (samfunns- og arealdel) for ny kommune må settast i gang tidleg...

Meld. St. 18 Berekraftige byar og sterke distrikt

Kap. 7. Planlegging som verktøy for samfunnsutvikling

- Tydelege rammer for kommunal og regional planlegging
- Kommunen som samfunnsutviklar
  - Betre kopling mellom samfunnsdelen og økonomiplanen
  - Raskare rullering av samfunnsdelen
  - Tydelegare arealstrategi i samfunnsdelen
  - Kommunane treng kompetanse og kapasitet til planlegging
- Regional planlegging må gi retning til samfunnsutviklinga
- Betre og raskare arealplanlegging
- Gode og effektive planprosessar

Behov for oppdatert kunnskapsgrunnlag

Møre og Romsdal fylkeskommune

<http://mrfylke.no/>

kommunestatistikk

Rettleiing frå kommunal- og moderniseringsdepartementet

- Det er laga rettleiarar til arbeid med kommuneplanprosessar – både [samfunnsdel](#) og [arealdel](#)
- Desse saman med andre nyttige rettleiingsdokument er tilgjengeleg på [planlegging.no](#) og [miljøkommune.no](#)

